two निग्रहस्थान or failures in argument which lead to defeat in controversy; viz. speech which is incoherent from want of a causal nexus between what precedes and follows, although the single sentences or words, may give a sense, if taken individually; (it is different therefore from the निग्रहस्थान which is called निरर्थक q. v.); 'पौर्वापर्यायोगाद्प्रतिसंबद्धार्थमपार्थकम्'. E. अप and अर्थ, samás. aff. कप्.

अपार्थवाच् Karmadh. f. (-क्) Unmeaning speech, nonsensical discourse. E. अपार्थ and वाच्.

अपाल Bahuvr. 1. m. f. n. (-लः-ला-लम्) Unprotected; e. g. का त्वमेकाकिनी भीरु निरन्वयजने वने। क्षुध्यन्तो ऽप्यघसन्ध्यालास्त्वामपालां कथं न वा.

2. f. (-ला) A proper name: a daughter of Atri and authoress of a hymn of the Ṛigveda. E. अ priv. and पाल.

अपालङ्क Tatpur. (?) m. (-ङ्कः) A plant (Cassia fistula). — The word is udátta on the last syllable. E. ? (The *Siddhántakaum.* in its chapter, the फिट्सूत्र, gives the word only in its crude form, whence the masc. gender could not be established; in the E. I. H. Ms. No. 98 of these Sútras the comm. writes once अपालङ्का and another time अपालङ्कः, the latter being probably the correct form, to judge from the synonymes and the form पालङ्क which seems kindred to it.)

अपालन Bahuvr. m. f. n. (-नः-ना-नम्) Unprotected; as an animal not protected against casualities from weather &c. E. अ priv. and पालन.

अपालम्ब Tatpur. m. (-म्बः) (ved.) The hind part of a cart (according to *Sáyaṅa* on *Śatapathabr.* III. 3. 4. 13: अथ पश्चात्परिक्रम्येति शकटस्य पश्चाद्भागं गत्वा। अपक्षष्ठालम्ब्यत इति। अपालम्बः शकटस्य पश्चाद्भागः). E. लम्ब् with आ and अप, kṛit aff. घञ्.

अपालि Bahuvr. m. f. n. (-लिः-लिः-लि) Without bees &c. (see the meanings of अलि); e. g. तं हासेनापालिः स्वयंवरं क्षितिभुजां ससेनापालिः। न बभासे नापालिः स्रगेषु यैः शिरसि या रसेनापालि. E. अप and अलि.

अपालित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Unprotected. E. अ neg. and पालित.

अपावरण Tatpur. n. (-णम्) Covering, concealing. E. वृ with आ and अप, kṛit aff. ल्युट्.

अपावर्तन Tatpur. n. (-नम्) [1] Turning away or from. [2] Retreat. [3] Returning. E. वृत् with आ and अप, kṛit aff. ल्युट्.

अपावर्तित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) [1] Turned away or from, driven away; e. g. आगच्छतो ऽनूचि गजस्य घण्टयोः स्वनं समाकर्ण्य समाकुलाङ्गनाः। दूरादपावर्तितभारवाहणाः पथोपससुस्त्वरितं चमूचराः. E. वृत् in the caus., with आ and अप, kṛit aff. क्त.

अपावृत् Tatpur. f. (-त्) (ved.) Returning; अनपावृत् 'so as not to return again'; said of the waters which go to the ocean. E. वृत् with अप, kṛit aff. क्विप्, the final vowel of the prefix being lengthened, according to the Pada text and the *Prátisákhya* of the *Ṛigveda*.

अपावृत I. Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) 1. [1] Covered, concealed. [2] Inclosed, surrounded. E. वृ with आ and अप, kṛit aff. क्त.

2. Opened, laid open. Comp. अपवृत. E. वृ with अप, kṛit aff. क्त, the final vowel of the prefix being lengthened (according to the Pada text of the *Ṛigveda*).

II. Bahuvr. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Independent, self-willed, unrestrained. E. अप and आवृत (*Ráyamuk.* on the *Amarak.*: अपगतमावृतमस्वतन्त्रत्वमस्य; *Bhanúd.* on the same: अपगतमावृतमावरणमस्य).

अपावृति Tatpur. f. (-तिः) I. Covering, concealing. E. वृ with आ and अप, kṛit aff. क्तिन्.

II. Opening, laying open. E. वृ with अप, kṛit aff. क्तिन्, the final vowel of the prefix being lengthened.

अपावृत्त Tatpur. 1. m. f. n. (-त्तः-त्ता-त्तम्) [1] Desisting from, abstaining from; (the same as निवृत्त). [2] Reversed, turned to the contrary.

2. n. (-त्तम्) The rolling on the ground, of a horse. E. वृत् with आ and अप, kṛit aff. क्त.

अपावृत्ति Tatpur. f. (-त्तिः) Returning, revolving. E. वृत् with आ and अप, kṛit aff. क्तिन्.

अपाश्या Tatpur. f. (-श्या) A small or no quantity of nooses. (The word is udátta on the final syllable.) E. अ neg. and पाश्या.

अपाश्रय I. Tatpur. m. (-यः) [1] A support, a recipient, the person on which another reposes, as it were, by whom he is protected; e. g. ब्राह्मणापाश्रयो नित्यमुत्कृष्टां जातिमश्नुते (scil. शूद्रः) 'a Śúdra who is supported by a Brahmaṅa obtains always a superior birth'; (speculation has been rife on this passage of *Manu* 9. 335.: both Calc. editions read ब्राह्मणायाश्रयो — which is meaningless —, another reading is ब्राह्मणोपाश्रयो, and the correctness of the word अपाश्रय in this verse has been even doubted; but it occurs and is commented upon in the same sense 'recipient, support' e. g. in the *Bhágavata Pur.* VI. 19. 12. where Vishṅu is contrasted with Śrí:) त्वं हि सर्वशरीर्यात्मा श्रीः शरीरेन्द्रियाशयाः। नामरूपे भगवती प्रत्ययस्त्वमपाश्रयः (comm. प्रत्ययो नामरूपयोः प्रकाशः। अपाश्रयः। तयोराधारः); i. e. '..... thou makest them manifest and thou art their recipient or support'. — Comp. also अपाश्रित. [2] That which rests upon; (used in this sense *Daśakumárach.* ed. *Wilson* p. 90, l. 13, where the word implies the meaning 'head' as resting on the hand). [3] An awning spread over a court or yard. E. श्रि with आ and अप, kṛit aff. अच्.

II. Bahuvr. m. f. n. (-यः-या-यम्) Unsupported, helpless. E. अप and आश्रय.

अपाश्रित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) [1] Reposing on, resting on; e. g. in the *Bhágavata Pur.*: तस्माद्युगान्तश्वसनावघूर्णजलोर्मिचक्रात्सलिलाद्विरूढम्। अपाश्रितः कञ्जमु लोकतत्त्वं नात्मानमद्धाविददादिदेवः; or वाम ऊरावधिश्रित्य दक्षिणाङ्घ्रिसरोरुहम्। अपाश्रितार्भकाश्वत्थमक्षश्रं त्यक्तपिप्पलम् (*Śrídharasw.* अपाश्रितः पृष्ठतो ऽवष्टब्धः). [2] Having recourse to, applying, using. E. श्रि with आ and अप, kṛit aff. क्त.

अपाष्टि Tatpur. f. (-ष्टिः) (ved.) The heel; (*Sáyaṅa*: = पार्ष्णिः); see अयोपाष्टि. E. स्था with अप, kṛit (uṅ.) aff. कि and the अ of the prefix lengthened; the unaspirated final consonant being either an archaism or an inaccuracy of the Mss., like दुष्टु, सुष्टु.

अपाष्ठ Tatpur. n. (-ष्ठम्) (ved.) The stale Soma juice, or the refuse of the Soma plant which is left after its juice has been pressed out. (*Sáyaṅa*: अपाष्ठमपस्थितमृजीषम्.) E. स्था with अप, kṛit aff. क, the final vowel of the prefix being lengthened.

अपाष्ठवत् ind. (ved.) Like the stale Soma juice or like the refuse of the Soma plant which is left after its juice has been pressed